

Antykorupcja

<https://antykorupcja.gov.pl/ak/aktualnosci/12944,Pretekst.html>
2022-10-07, 01:05

Pretekst

W 1928 r. dwóch urodzonych w Polsce przemysłowców – bracia Juliusz i Henryk Barmatowie, zostało skazanych na odpowiednio 11 i 6 miesięcy więzienia za przekupstwo.

23 lutego 1925 r. Komitet Landtagu powołany do zbadania ich związków z politykami Socjaldemokracji w Berlinie przyjął zeznania, według których Barmatowie otrzymali listy rekomendacyjne zatwierdzone przez prezydenta Eberta, pozwalające im na uzyskanie olbrzymich pożyczek, a także wygrywanie kontraktów rządowych.

Pretekst

Bracia Barmatowie byli właścicielami sieci biznesów, których po pewnym czasie nie byli w stanie kontrolować. Ich bankructwo było po części związane z ogromnymi łapówkami, które wypłacali socjaldemokratycznym politykom różnego szczebla.

Afera wyszła na jaw na przełomie lat 1924/1925, kiedy zaczęto oskarżać Socjaldemokratów i całą Republikę Weimarską o korupcję, defraudację i inne przestępstwa finansowe. W tym czasie Partia Nazistowska dopiero rozpoczęła swoją działalność, ale

dla niej i innych sił prawicowych był to świetny pretekst do atakowania przeciwników.

Skandal pozwalał, dzięki propagandzie politycznej i prasie, utrwalać przekonania o bogatych żydowskich rodzinach, uwikłanych w na wpół kryminalną działalność (Berkowitz 2007)*. Frakcje prawicowe wykorzystały tę sytuację do pobudzania nastrojów antysemickich. Dla porównania, podobne bankructwo przemysłowca o czysto aryjskim pochodzeniu - Stinnesem - nie wywołało żadnych emocji.

Porażka Socjaldemokratów była do przewidzenia, mimo iż nie robili oni niczego, czego wcześniej nie praktykowano. Niemieckie ministerstwa miały bowiem zwyczaj inwestowania nadwyżek budżetowych. Pod rządami Gustawa Bauera (czerwiec 1919 - marzec 1920), Ministerstwo Komunikacji, tradycyjnie posiadające największe rezerwy pieniędzy, zainwestowało m.in. za pośrednictwem firmy "Bracia Barmatowie", ogromną sumę pieniędzy w wątpliwe przedsięwzięcia. W zamian rząd otrzymywał bardzo mizerne gwarancje. Po kilku miesiącach firma zbankrutowała, a rząd stracił 15 milionów marek. Kolejne miliony stracił Narodowy Bank Pruski. Kiedy spekulacje Barmatów wyszły na jaw, powołano dwie komisje - w Reichstagu i Landtagu, by wyjaśniły wszystkie okoliczności skandalu.

Wstępne śledztwo wskazało na

powszechną korupcję, w którą uwikłani byli prominentni politycy. Gazeta "Der Lokal Anzeiger" opublikowała list, który odsłaniał kulisy przekupstwa, jakiego dopuścili się Barmatowie, oferując Bauerowi duże kwoty pieniędzy. Gustaw Bauer podczas piastowania urzędu, pomógł wygrać braciom kontrakty m.in. w branży metalowej i spożywczej**. Za swoją pomoc otrzymywał od Barmatów tzw. komisyjne. Ich współpraca zakończyła się w 1923 r., najprawdopodobniej z powodu kłótni dot. wysokości prowizji.

Pomimo rezygnacji Bauera 6 lutego 1925 r., który do końca zapewniał o swojej niewinności i oświadczenia Partii Socjalistycznej, dystansującej się od nielegalnej działalności niektórych jej członków, nic już nie mogło powstrzymać nadchodzącej klęski.

Kolejną uwikłaną w aferę osobą był dr Anton Hofle. Transakcje dokonywane przez Barmatów były zatwierdzane przez Hoflego, jako Ministra Transportu. Otrzymał on od przemysłowców łapówki na łączną kwotę 120 tysięcy marek. W zamian jego Ministerstwo przyznało im, we wrześniu 1924 r., pożyczkę w wysokości 14,5 miliona marek. Republika straciła niezabezpieczone w żaden sposób środki, gdy inwestycje braci okazały się niewypałem.

Hofle zrezygnował z urzędu 9 lutego 1925 r., a dzień później został aresztowany. Zmarł w więzieniu powodując serię kolejnych spekulacji,

w których oskarżano śledczych o celowe faszerowanie go narkotykami, tak by przyznał się do winy. Zarzuty te były wysuwane przez prasę katolicką. Inni twierdzili, że Hofle popełnił samobójstwo przygnieciony zebranymi w sprawie dowodami.

Z kolei Friedrich Ebert – Prezydent Republiki – oskarżany o związki z braćmi, zaprzepaścił swoje szanse na reelekcję, która miała się odbyć wiosną 1925 r. Wielu prawicowych dziennikarzy poświęciło swój czas by zdyskredytować Eberta i zmiażdżyć Socjaldemokratów***.

Prasa szeroko rozpisywała się o skandalu, co zapewne przyczyniło się do porażki Socjaldemokratów w kwietniowych wyborach. To zaangażowanie mediów, ataki na żydowskie pochodzenie braci oraz Partię Socjaldemokratyczną wpłynęło na wzrost znaczenia nazizmu w Niemczech. 26 kwietnia 1925 r. wygrał Hindenburg, który zyskał przewagę na fali mobilizacji niezdecydowanych wyborców, niezadowolonych z obecnej sytuacji, którym obiecał przywrócenie równowagi socjalnej.

*Opinia wyrażona przez autora "The crime of my very existence. Nazism and the myth of the Jewish criminality" Michael Berkowitz. Wyd. The Regents of the University of California, 2007.

**Po pierwszej wojnie światowej Barmatowie mogli importować produkty spożywcze z krajów

dzisiejszego Beneluxu.

***Jesienią 1925 r. Ebert został
oczyszczony z zarzutów.

Źródła: time.com; uc.pres.edu

Opublikowano w dniu 23.02.2018 r.

przez Wydział Informacji i Edukacji Antykorupcyjnej GSz CBA